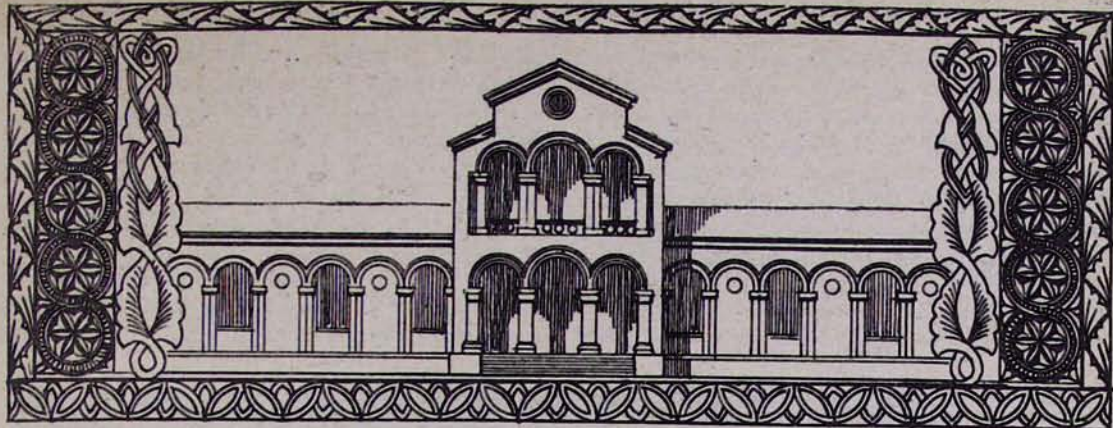




ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՍԱՐԿԱՎԱԳՆԵՐԻ ՏՈՆԸ

Մեր օրացույցի մեջ նշված դեկտեմբերի 26-ը Եկեղեցու մեծ սուրբերից մեկի՝ Ս. Ստեփանոս նախասարկավագ և առաջին մեծ մարտիրոսի տոնն է։ Այս տոնը միաժամանակ տոնն է Մայր Աթոռի սարկավագների և Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողու-թյան։

Ինչպես միշտ, այս տարի ևս, մեծ սուրբի հիշատակը արժանավայել կերպով տոնելու համար, սարկավագների ժողովը զբաղվեց նախապատրաստական աշխատանքներով։

Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայկազուն սրբազանը հրավիրվեց սուրբ պատարագ մատուցելու՝ Մայր Տաճարում Ս. Ստեփանոսի անունը կրող սեղանի վրա։ Օրվա տոնի հանդիսություններին որպես բուրվառակիրներ ընտրվեցին Հոգեվոր Ճեմարանում եկեղեցական երաժշտու-թյան դասախոս արժանապատիվ Տ. Կոմի-տաս քահանա Շիրինյանը և Ճեմարանի ա-վագ վերակացու արժանապատիվ Տ. Հով-հաննես քահանա Մարուքյանը։ Սարկավագ-ները, ըստ հարմարության, իրենց մեջ բա-ժանեցին օրվա տոնի առթիվ երգվելիք Օրհ-նության՝ «Նահատակ բարի Քրիստոսի» և, Հարցի՝ «Բնդ երկնային հօգեդինաց դասքն» շարականների մեներգերը։

Դեկտեմբերի 23-ին, ուրբաթ օրը ժամը 5-ին, Մայր Տաճարում, հավարտ երեկոյան ժամերգության, կատարվեց Ս. Ստեփանոսի նախատոնակը։ Հանդիսավոր արարողու-թյան մասնակցում են Ս. Էջմիածնի միաբա-նությունը և Հոգևոր Ճեմարանի ամբողջ

ուսանողությունը։ Մայր Աթոռի սարկավագ-ները, հինավուրց Տաճարի կամարների տակ, վեհ և խորունկ ապրումով, մի ան-գամ ևս ոգեկոչում են նախավկա սուրբի հի-շատակը՝ հոգեպարար շարականների կա-տարմամբ։

Դեկտեմբերի 20-ին, շաբաթ, առավոտ-յան ժամը 8-ին լսվում են Մայր Տաճարի զանգերի քաղցրահնչուն ղողանջները։ Սկսվում է առավոտյան ժամերգությունը։ Հանդիսավոր ու վեհ է հնչում «Այսօր դասք»-ը և բոլորի գիտակցության ու երե-վակալության մեջ կենդանանում ու պայ-ծառանում է Քրիստոսի Եկեղեցու համար նահատակված, քրիստոնեական կրոնի ան-նկուն մարտիրոսի պայծառ դեմքը։

Իջման Ս. Սեղանի առջև Վեհափառ Հայ-րապետը, շրջապատված Ս. Էջմիածնի միաբաններով, նախագահում է եկեղեցա-կան արարողությանը։

«Փառք ի բարձունս»-ից առաջ սարկա-վագները, զույգ-զույգ, հագնված տոնական սպիտակ շապիկներ, ըստ ավագության դուրս են գալիս Մայր Տաճարի հարավ-արևելյան ավանդատնից, բուրվառ և խնկի տապանակ ի ձեռին, սաղավարտ ի գլուխ, և շարվում են դեպի Իջման Ս. Սեղանը։ Հու-զիչ է պահը և գեղեցիկ՝ տեսարանը։ Մանր և հանդիսավոր երգվում է հրեշտակների փա-ռաբանությունը՝ «Փառք ի բարձունս Աստու-ծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»։

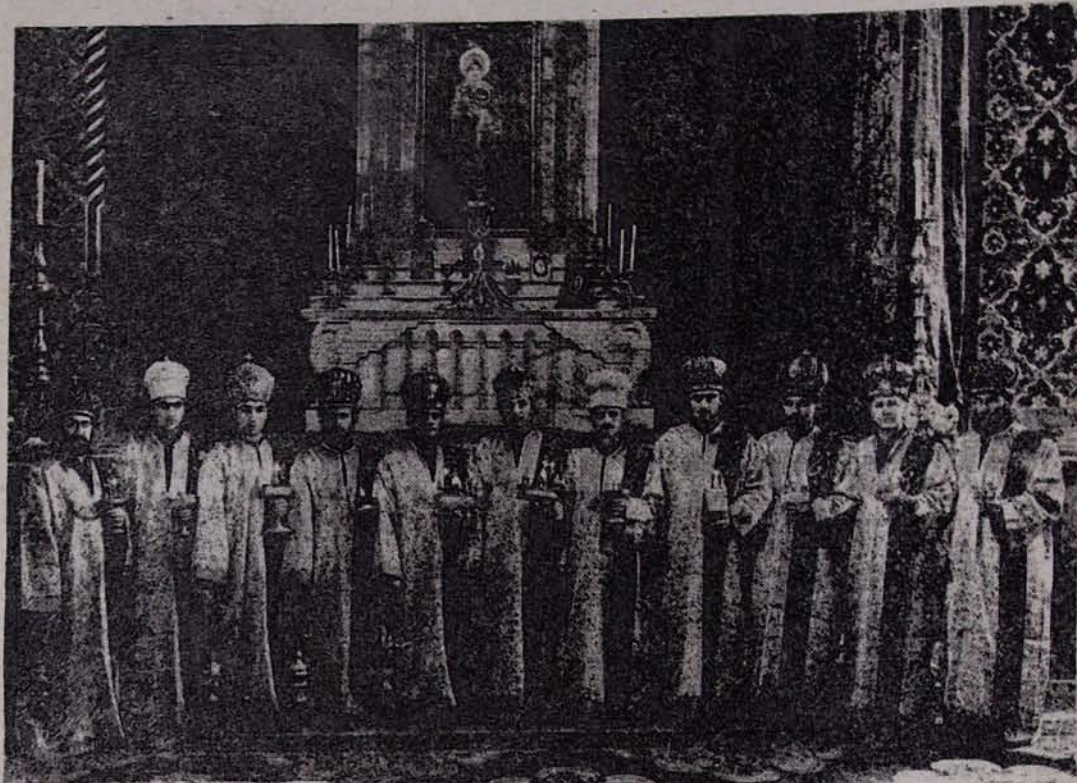
Սարկավազները միաբերան կարգում են «Աստուած մեծ» քարոզը, ապա «Նախա-սարկավազ և առաջին մարտիրոս Ս. Ստեփանոս» Մանկունք շարականը:

Հանդիսութեան վերջում սարկավազները զույգ-զույգ մոտենում են Վեհափառ Հայրապետին, երեք անգամ խնկարկում և համբուրում իրենց հոգևոր ծնողի Ս. Աջը:

Ավարտված է առավոտյան ժամերգութիւնը: Վեհափառ Հայրապետի գիմարն են շարված տասնմեկ սարկավազներ՝ լսե-

ղեցիին: Առաջին սարկավազը, առաջին վկան, առաջին մարտիրոսը: Ահա հոգևոր փառքի տիրոջներ, որոնք կայսրականին Ս. Ստեփանոսին: Այս տեսակետն ոչ ոք կհա-վասարի անոր և ոչ ոք կգերազանցե զայն:

Ս. Ստեփանոսի հոգին լի էր հալածով, հույսով ու սիրով և իր կյանքը նույնքան լի էր առաքինի գործերով: Եթե քրիստոնէա-կան հալածութիւններ չլուծեց, և իրոք որ չարժեք, մարդու հոգին պայծառակերպով և մարդկութեան պատմութեանը հեղափոխող



ՄԱՅՐ ԱՔՈՌԻ ՍԱՐԿԱՎԱԶՆԵՐԸ

լու հայրապետական պատգամը: Խոր լու-թեան մեջ խոսում է Վեհափառ իր սարկա-վազ դավաններին:

«Յաւել ի մեզ, Տէ՛ր ամենակալ, զհաւատ, զյոյս, զսէր և զամենայն գործս առաքինու-րեան»:

«Սիրելի՛ սարկավազներ.

Այս աղոթքը դուք մանավանդ այսօր պի-տի արտասանեք բացառիկ խոր ապրումով մը, այսօր, երբ մեր եկեղեցին կտուն հի-շատակը Ս. Ստեփանոսի:

Ս. Ստեփանոսի ս.անը առավելապես ձեռ-տուն է, վասնզի, ինչպես գիտեմք, ան եղավ առաջին սարկավազը քրիստոնէական եկե-

նոր ուխտը հաստատողներու մեջ, առաջին-ներէն եղավ Ս. Ստեփանոս:

Լեռներ շարժող հալածութի պատմական առաջին ապացույցը տվողը հանդիսացավ Ս. Ստեփանոս, իր կյանքի գործերով և մա-նավանդ իր հաճառակութեամբ: Ս. Ստեփա-նոսի մանր ապացույցը եղավ Քրիստոսի հաւորեալը:

Ս. Ստեփանոս հալածվեցավ իր հալած-քին համար և դատարանի առաջ բերվեցավ: Հալածիչները հարց տվին իրեն, թե ինչ է իր հալածութիւնը:

Ս. Ստեփանոս, բյուրեղյա պայծառու-թեամբ և սրբազան քաջութեամբ մը, խոս-

տովանեցավ իր հավատքը հոյակապ հառույժը, որ հոգևոր ճշմարիտ ապրումի և բարոյական նկարագրի գլուխ-գործոց մըն է: Իր անարդար դատավորները, սակայն, զինքը ֆարկոճեցին ու Ստեփանոս մեռավ, հավետ ապրելու համար:

Ահա Բանի մը խոսքով կյանքի պատմությունը և մեծ խորհուրդը Ս. Ստեփանոս հախասարկավազին, որուն տիտղոսը դուրս է կերեֆ, սիրելի՛ սարկավազներ:

Դուք կոչված եք նմանելու Ս. Ստեփանոսին հավատով, հույսով, սիրով և առաքիլների գործերով:

Դուք կոչված եք այս երկրավոր կյանքը ապրելու Ս. Ստեփանոսի տեսիլով: Դուք կոչված եք ծառայելու մեր Ս. Եկեղեցիին, Ս. Ստեփանոսի նվիրվածությամբ:

Սիրելի՛ սարկավազներ, այսօր ձեզ հալածողներ չկան, սակայն կրճա պատանի, և այդ շատ բնական է, որ ձեզ հարց տվողներ ըլլան, քե ինչո՞ւ կապրիք այս սև սփռի տակ, ի՞նչ է ձեր ուխտը և ի՞նչ բանի կհավատաք դուք:

Նույն պայծառությամբ դուք պիտի խոստովանիք՝ «ես կհավատամ մեր Փրկչի սիրո և խաղաղության Ս. Ավետարանին»:

Նույն փայլությամբ դուք պիտի խոստովանիք՝ «ես կհավատամ Ս. Էջմիածնին ու անոր առաքելության անցյալի մեջ, ներկայիս և ապագային»:

Նույն հոգևոր հպարտությամբ դուք պիտի խոստովանիք՝ «ես կհավատամ Ս. Մեսրոպին, հայ լեզվին և հայ մշակույթին»:

Նույն անխախտ համոզումով դուք պիտի խոստովանիք՝ «ես կհավատամ իմ ժողովուրդին և իմ Հայրենիքին, մարտիրոսացած, բայց վերածնած հայ ժողովուրդին ու Մայր Հայաստանին»:

Եվ վերջապես նույն համեստությամբ և անձնվիրությամբ դուք պիտի խոստովանիք՝ «ես կհավատամ իմ ուժերուն, իմ աշխատանքին, գոր ուխտած եմ ի սպաս դնել Հայաստանյայց եկեղեցիին և հավատավոր Հայ Ազգին, այժմ և միշտ»:

Ահա՛ մեր օրերու ձեր Հավատամքը: Ահա՛ այն ոգին, որ պետք է յուսավորե ձեր հաճախներ, որով դուք պիտի առաջնորդվիք ու գործեք: Եվ ահա՛, քե ինչո՞ւ այսօր, երբ դուք կփառավորեք Ս. Ստեփանոսը, պետք է ջերմապես աղոթեք և միշտ հայցեք՝ «Յաւել ի մեզ, Տէ՛ր ամենակալ, զհաւատ, զլոյս, զգէ՛ր և զամենայն գործս առաքիւնութեան»:

Սիրելի՛ և բարեշնորհ սարկավազներ, շնորհավորելով ձեր տունը, ի սրտե կմաղթենք ձեզ գործություն մարմն և հոգով,

լիառատ շնորհի և աստվածային օրհնություն, ամեն»:

Ժամը 10.30-ին սկսվում է սուրբ պատարագը: Ծննդարանի սաները երգում են Մ. Եկեղեցիների պատարագը:

«Հայր մեր»-ից առաջ պատարագի սրբազանը քարոզում է «Ստեփանոս այր լի շնորհօք և զօրութեամբ» բնաբանով, մի անգամ ևս ոգեկոչելով Ս. Ստեփանոսի հիշատակը:

Հավարտ սուրբ պատարագի սարկավազների խումբը, Մայր Տաճարի լուսաբարակետ գերաշնորհ Ս. Սահակ արքեպիսկոպոսի և գերաշնորհ Ս. Հայկազուն եպիսկոպոսի առաջնորդությամբ, բարձրանում են Վեհարան: Վեհափառ Հայրապետը օրհնում է սարկավազներին «Պահպանիչ»-ով, ապա նվերներով շնորհավորում սարկավազների տունը:

Ժամը 2.30-ին, վանքի ընդհանուր սեղանատան մեջ, տրվում է ճաշկերույթ՝ ի պատիվ Մայր Աթոռի սարկավազների: Ծաշին ներկա են միաբանությունը, Հոգևոր Ծննդարանի դասախոսներ և վանքի պաշտոնեությունը:

Սեղանը օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը:

Սեղանի վրա առաջինը խոսք է առնում գերաշնորհ Ս. Սահակ արքեպիսկոպոսը, որը բաժակ է բարձրացնում նախ Վեհափառ Հայրապետի թանկագին կենացը, և ապա, հանուն միաբանության, սրտագին շնորհավորում է սարկավազների տունը:

Ծննդարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Ս. Հայկազուն սրբազանը խոսում է մարդկային կյանքի շրջա հանգրվանների, այն է՝ մանկության, պատանեկության, երիտասարդության և ծերության վրա, և իր խոսքը մասնավորելով սարկավազներին, ասում է. «Այսօր մեր երիտասարդների տունն է, որոնք գիտակցելով իրենց կոչման, մտել են այս սուրբ ասպարեզի մեջ և իրենց վրա են վերցրել Քրիստոսի քաղցը լուծը»: Ապա սրբազանը հաջողություն է մաղթում նրանց՝ իրենց վանական կյանքի ապագա գործունեության մեջ, լավագույնս ծառայելու Մայր Աթոռին: Սարկավազների խումբը երգում է «Նախասարկաւագ» շարականը:

Հոգևոր Ծննդարանի դասախոս պր. Արթուր Հատիտյանը, իր խոսքն ուղղելով սարկավազներին, թելադրում է նրանց լինել հավատավոր, աշխատասեր և իրենց կյանքով ու գործունեությամբ նմանվել Ս. Ստեփանոսին և մեր նախնի սուրբ հայրապետներին՝ լավագույն կերպով սպասարկելու համար Ս. Էջմիածնին, Հայաստանյայց եկեղեցուն և հայ ժողովուրդին: Ապա մաղթում է

ներանց ունենալ Ստեփանոսի հավատը և Հայ Եկեղեցու եռամեծ վարդապետների մշակութի սերը և գիտությունը: Սրտագին կոչ է անում՝ զբաղվել մեր եկեղեցական մատենագրության ուսումնասիրությամբ, որտեղ մշակութի բազում գանձեր կան թաղված և որոնք սպասում են գուրգուրոտ ձեռքերի և չեմք սրտերի՝ լույս աշխարհ գալու համար: Բարեշնորհ՝ Վարդան սարկավազ Շամլանը ընթերցում է իր ինքնագիր կրոնաշունչ բանաստեղծությունը՝ Ս. Ստեփանոսի տոնի առթիվ գրված:

Ճաշի վերջում, ի դիմաց սարկավազների, շնորհակալության և երախտապարտության խոսք է ասում բարեշնորհ Հովհաննես սարկավազ Եղիայանը:

Երբ ճաշը մերձ էր իր ավարտին, Վեհափառ Հայրապետը մի անգամ ևս շնորհավորելով սարկավազների տոնը, հորդորում է նրանց, որ հաստատ մնան իրենց ուխտի վրա և մի անգամ ևս վերանորոգեն իրենց խոստումը պայծառ գիտակցությամբ, անկաշառ և անպայմանավոր կերպով ծառայելու հավիտենական Ս. էջմիածնին, հայ ժողովրդին և Մայր Հայրենիքին:

Վերջում բոլորը երգում են Մայր Աթոռի հոգևոր հիմնը՝ «Էջ Միածինն է Հօրէն» շարականը և Վեհափառ Հայրապետի օրհնությամբ ավարտվում է Մայր Աթոռի սարկավազներին ի պատիվ տրված այս ճաշկերույթը:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ԲԵՆԼԻՅԱՆ

